

Warszawa, dnia 12 grudnia 2019 r.

KMP.575.2.2015.JJ

**Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z rewizytacji
Domu Pomocy Społecznej Pracownika Oświaty w Warszawie
(wyciąg)**

1. Wprowadzenie

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) [dalej: OPCAT] oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 12.08.2019 r. do Domu Pomocy Społecznej Pracownika Oświaty w Warszawie przy ul. Parkowej 7 (dalej: placówka, DPS, Dom), udali się przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (dalej: KMPT) w składzie: Marcin Kusy – zastępca dyrektora KMPT (prawnik), Klaudia Kamińska (prawniczka) oraz dr Justyna Józwiak (socjolog).

Celem rewizytacji pracowników Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur było sprawdzenie realizacji zaleceń wydanych w wyniku wizytacji Domu, która miała miejsce w dniach 23-24.01.2015 r.

W ramach wizytacji wykonano następujące czynności:

- przeprowadzono rozmowę z Ewą Chmielewską - dyrektorką placówki;
- dokonano oglądu budynku, w tym: wybranych losowo pokoi, jadalni, sali do rehabilitacji, sali do terapii zajęciowej, patio;
- przeprowadzono indywidualne rozmowy z losowo wybranymi mieszkańcami Domu;
- poddano analizie wybraną dokumentację dostępną na miejscu.

W trakcie wizytacji sporządzono dokumentację fotograficzną.

Przedstawiciele KMPT poinformowali dyrektorkę o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali jej uwag i wyjaśnień.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano dokumentację dotyczącą funkcjonowania domu.

2. Informacje ogólne

Dom Pomocy Społecznej Pracownika Oświaty w Warszawie jest jednostką budżetową m. st. Warszawy. Przeznaczony jest dla kobiet i mężczyzn w podeszłym wieku.

Placówka dysponuje 47 miejscami, tyłu też pensjonariuszy przebywało w dniu rewizyty. Jak ustalono, wśród mieszkańców 2 osoby były całkowicie ubezwłasnowolnione, 2 osoby były w trakcie procedury ubezwłasnowolnienia, a także 1 osoba nieubezwłasnowolniona przebywała na mocy postanowienia sądu.

3. Stan realizacji zaleceń wydanych w wyniku wizytacji Domu, przeprowadzonej w dniach 23-24.01.2015 r.

Wydane wówczas rekomendacje dotyczyły:

1. zapewnienia poczucia prywatności mieszkańcom Domu podczas prowadzenia przez nich rozmów telefonicznych;
2. doprecyzowania postanowień dotyczących stosowania przymusu bezpośredniego w Domu *z zasad postępowania personelu z mieszkańcem agresywnym*, tak aby ich treść nie budziła wątpliwości w zakresie kręgu podmiotów, wobec których przymus może zostać zastosowany;
3. zamontowania sygnalizacji przyzywowej, aby możliwe było skorzystanie z niej przez każdego mieszkańca Domu niezależnie od jego stanu fizycznego;
4. wprowadzenia i stosowania oświadczeń o wyrażeniu przez mieszkańca (lub jego opiekuna prawnego) zgody na przechowywanie jego dowodu osobistego w depozycie domu lub u konkretnie wskazanej osoby;
5. dopisywania w dokumentacji pielęgniarstwa na kartach zleceń także leków zleconych doraźnie dla danego mieszkańca, zaordynowanych przez lekarzy;
6. całkowitego dostosowania placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnością w czasie przeprowadzania najbliższego remontu placówki;
7. doposażenia gabinetu rehabilitacji w nowy rowerek treningowy oraz rotor do ćwiczeń kończyn dolnych;
8. uzupełnienia listy danych teled adresowych instytucji stojących na straży praw człowieka o informacje zawierające adresy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Biura

Rzecznika Praw Pacjenta oraz dane kontaktowe Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i Wydziału Rodzinny i Nietletnich Sądu Rejonowego Warszawa – Śródmieście,

9. przygotowywania posiłku dla osób z dietą papkową w taki sposób, aby był on jednodaniowy i miał postać specjalnie przygotowanej zupy (umożliwiającej łatwe przełykanie) wzbogaconej o produkty białkowe;
10. nawiązania współpracy z psychologiem, który będzie zajmować się całą populacją mieszkańców Domu,
11. zorganizowania szkolenia dla pracowników DPS z zakresu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

Ad. 1. Zapewnienie poczucia prywatności mieszkańcom Domu podczas prowadzenia przez nich rozmów telefonicznych

Zalecenie zrealizowane. Jak ustaliła delegacja KMPT, mieszkańcy bez ograniczeń mogą korzystać z własnych telefonów komórkowych. Mieszkańcy, którzy nie posiadają telefonu prywatnego mają do dyspozycji telefon służbowy znajdujący się w portierni. Rozmowy telefoniczne w pomieszczeniu portierni odbywają się bez nadzoru pracowników Domu.

Ad. 2. Doprecyzowanie postanowień dotyczących stosowania przymusu bezpośredniego w Domu z zasad postępowania personelu z mieszkańcem agresywnym tak, aby ich treść nie budziła wątpliwości w zakresie kręgu podmiotów, wobec których przymus może zostać zastosowany

Zalecenie zrealizowane. W DPS obowiązuje Zarządzenie nr 19/2017 z dnia 29.11.2017 r. w sprawie wprowadzenia standardu opieki i pracy personelu – *Zasady postępowania z mieszkańcem agresywnym w DPS Pracownika Oświaty*. Treść Zarządzenia nie budzi zastrzeżeń pod kątem zgodności z przepisami prawa. Określono w nim, że przymus bezpośredni może być stosowany wobec mieszkańców z zaburzeniami psychicznymi.

Ad. 3. Zamontowanie sygnalizacji przyzywowej, aby możliwe było skorzystanie z niej przez każdego mieszkańca Domu niezależnie od jego stanu fizycznego

Zalecenie zrealizowane. Przy każdym łóżku znajdują się przycisk sygnalizacji przyzywowej umożliwiający wezwanie pracownika (sygnalizacja przekazuje sygnał do pokoju pielęgniarek oraz powoduje zapalenie punktu świetlnego nad drzwiami danego pokoju). U pacjentów

leżących zamontowano dodatkowo sygnalizator na przewodzie umożliwiający wezwanie pracownika bez konieczności podnoszenia się z łóżka.

Ad. 4. Wprowadzenie i stosowanie oświadczeń o wyrażeniu przez mieszkańca (lub jego opiekuna prawnego) zgody na przechowywanie jego dowodu osobistego w depozycie domu lub u konkretnie wskazanej osoby

Zalecenie zrealizowane. Mieszkańcy mogą posiadać dowody osobiste przy sobie lub mogą przekazać je do depozytu placówki. W tym drugim przypadku, dowody przechowywane są w zabezpieczonej kasetce, zaś każdy z mieszkańców (lub opiekunów prawnych) podpisuje oświadczenie o wyrażeniu zgody na przechowywanie dowodu osobistego. Oświadczenie dołączane jest do dokumentacji mieszkańca.

Ad. 5. Dopisywanie w dokumentacji pielęgniarskiej na kartach zleceń także leków zleconych doraźnie dla danego mieszkańca, zaordynowanych przez lekarzy

Zalecenie zrealizowane. Jak ustalono w trakcie wizytacji, dokumentacja pielęgniarska prowadzona jest z uwzględnieniem powyższego zalecenia.

Ad. 6. Całkowite dostosowanie placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnością w czasie przeprowadzania najbliższego remontu placówki

Zalecenie zrealizowane. W ramach lepszego dostosowania placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami:

- umieszczono kontrasty na schodach oraz szklanych drzwiach;
- zamontowano umywalkę w łazience ogólnodostępnej na niższej wysokości;
- zamontowano tablice informacyjne na wysokości umożliwiającej korzystanie z nich przez osoby poruszające się na wózkach;
- poszerzono drzwi w pokojach mieszkańców, w których konstrukcja ścian na to pozwalała;
- zainstalowano pochylnię z poręczą na patio;
- w bateriach umywalkowych zainstalowano baterie z przedłużoną dźwignią.

Ad. 7. Dopuszczenie gabinetu rehabilitacji w nowy rowerek treningowy oraz rotor do ćwiczeń kończyn dolnych

Zalecenie zrealizowane. Delegacja KMPT ustaliła, że sala do rehabilitacji wyposażona została w rotor do ćwiczeń kończyn dolnych oraz rowerek treningowy.

Ad. 8. Uzupelnienie listy danych teleadresowych instytucji stojących na straży praw człowieka o informacje zawierające adresy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Biura Rzecznika Praw Pacjenta oraz dane kontaktowe Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i Wydziału Rodzinnego i Nietletnich Sądu Rejonowego Warszawa – Śródmieście

Zalecenie zrealizowane. Na każdym piętrze znajdują się tablice informacyjne, które zawierają dane teleadresowe do m.in. wymienionych wyżej instytucji.

Ad. 9. Przygotowywanie posiłku dla osób z dietą papkową w taki sposób, aby był on jednodaniowy i miał postać specjalnie przygotowanej zupy (umożliwiającej łatwe przelknięcie) wzbogaconej o produkty białkowe

Zalecenie zrealizowane. Z relacji dyrektor DPS wynika, że konsultowała z Instytutem Żywności i Żywienia sposób przygotowania diety papkowej. Mieszkańcy otrzymują posiłki zgodnie ze standardami opracowanymi przez Instytut.

Ad. 10. Nawiązanie współpracy z psychologiem, który będzie zajmować się całą populacją mieszkańców Domu

Zalecenie zrealizowane. W placówce zatrudniony jest psycholog (umowa zlecenie w wymiarze 10 godzin w miesiącu). Dyżuruje w DPS jeden dzień w tygodniu, w razie interwencji pojawia się częściej. Do jego obowiązków należy m.in.: praca z mieszkańcami nadużywającymi alkoholu, mającymi trudności z zaaklimatyzowaniem się w DPS, odczuwającymi poczucie osamotnienia i izolacji, wymagającymi oddziaływań psychologicznych w związku z deficytami poznawczymi. Mieszkańcy placówki bardzo wysoko ocenili pracę psychologa i wykazywali chęć uczestnictwa w zajęciach przez niego prowadzonych.

Ad. 11. Zorganizowanie szkolenia dla pracowników DPS z zakresu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu

Zalecenie zrealizowane. Od 2015 r. pracownicy DPS zostali objęci projektem szkoleniowym finansowanym przez Urząd m. st. Warszawy, w ramach którego uczestniczą w różnego rodzaju systematycznych szkoleniach i warsztatach dotyczących m.in. stresu i wypalenia zawodowego, pracy z osobami agresywnymi, nowoczesnymi technologiami w opiece nad seniorami, zamian z przepisach prawnych, etc. Ponadto w placówce opracowano Zarządzenie Nr 10/2017 w sprawie przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu personelu Domu Pomocy Społecznej

Pracownika Oświaty, która określa formy i działania na rzecz zmniejszenia zjawiska wypalenia zawodowego.

4. Rekomendacje

Mając na uwadze, że wszystkie zalecenia, wydane przez przedstawicieli KMPT podczas wizytacji Domu w dniach 23-24.01.2015 r., zostały zrealizowane oraz, że nie zidentyfikowano innych obszarów ryzyka mogących prowadzić do tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, nie wydano rekomendacji.